

Filistin Nezdinde Dünya Bombalanıyor

Geçtiğimiz günlerde İsrail'in Filistinlilerin çadır yerleşkelerini vurması toplumsal bir infial yaratmıştı. İsrail, Filistinlilerin yerleşim alanlarını her gün vururken bu kez çadırları hedef alması Filistin'i birkaç günlüğüne gündemin merkezine yerleştirmişti. Aslında bu, İsrail'in Filistin'e uyguladığı şiddetin belirli ölçülerde normalleştiğini göstermektedir. Yani belirli bir düzeyde şiddetin toplumlar tarafından da kanıksandığını gösteriyor. Şöyle ki, İsrail çadırda yaşayan Filistinlileri hedef almasa bunun yerine beton binalarda yaşayan insanları hedef alsaydı herhalde Filistin gündeme gelmeyecekti. İşte bu, belirli bir düzeyde şiddetin normalleştiğini ortaya koymaktadır. Bu da en iyi duyarsızlaşma kuramı ile açıklanmaktadır. Duyarsızlaşma kuramı, insanların şiddet veya travmatik olaylara sürekli maruz kaldıkça bu tür olaylara karşı duyarsız hale geldiklerini savunur. Bu kurama göre, medya ve günlük yaşamda sürekli şiddet görme, bireylerin şiddete karşı daha az duygusal tepki vermesine ve şiddeti normalleşmesine yol açar. Sonuç olarak, duyarsızlaşma toplumsal duyarlılığı azaltabilir ve şiddetin kabul edilebilir bir davranış olarak algılanmasına neden olabilir.

Ekranlarda her gün şiddet görselleri görmek, başlangıçta ne kadar dramatik olsa da, bir süre sonra aşinalık uyandırmakta. Dolayısıyla ekranlarda şiddeti gördüğümüz kadarıyla bunu kabul eder hale gelebiliyoruz. Şiddet bu şekilde sıradanlaşmaktadır. Bu şekilde şiddetin faileri daha fazla şiddet için kendilerine alan açmaktadır. Çünkü bir süre sonra dehşetin normalleşeceğinin farkındalar. Ekranlar önündeki seyirciler için çadır bombalanması başlangıçta travmatik bir etkiyle karşılanabilir. Ve hatta seyirciler şiddete karşı bir reaksiyon da gösterebilir. Ancak sürekli aynı dramatik sahnelere maruz kalan seyircilerin bir süre sonra bu haberlere karşı ilgisizleşebileceği öne sürülebilir. Zira şiddetin sıradanlaşması ile beraber artık haberin ilgi çekici yönü de törpülenmiş olmaktadır.

İsrail'in İdeolojik Bombardmanı

Bu bağlamda şiddete alışmamız ve reaksiyon gösterme eşiğimizin yükselmesi İsrail'in bize uyguladığı şiddettir. Biz atılan bu bombalardan fiziksel olarak etkilenmiyoruz. Ancak bu bombalar ve mermiler bizi şiddete alıştırmaktadır. Bu bağlamda bu bombalar bizi manevi olarak yaralamaktadır. Bu, İsrail'in attığı her bombadan saçılan ideolojik ve misyoner şarapnellerin etkisidir.

İsrail, Filistin'i bombaladıkça aslında dünyayı da bombalamaktadır. Artık evimizin önündeki şiddeti de bize normalleştirmektedir. Bu, dünya devletlerinin kendi halklarına uygulayabileceği baskıyı da belirli ölçüde kabul edilebilir hale getirmektedir. Yani bir anlamda bu şiddet sarmalı demokrasileri daha kırılğan hale getirmektedir.

Zira insan kolaylıkla yeni düzene adapte olabilmektedir. Bu insanın evrimsel süreçlerden getirdiği en büyük özellik olsa da bazen insanı tencerede kaynayan kurbağa konumuna düşürdüğü öne sürülebilir. Dolayısıyla demokratik düzenler içinde şiddete alışkın hale getirilen bireylerin demokratik ilke ve teamüllere ne kadar uygun bir şekilde davranabileceği şüpheli hale gelmektedir. Özellikle siyasi sistemlerin dünya genelinde bir kutuplaşma yaşadığı bir ortamda ekranlardaki şiddetin Filistin'den dünyaya sıçraması mümkündür. Bu bağlamda Filistinlilerin yaşadıklarının ve acılarının içselleştirilmesi İsrail'e karşı daha sürdürülebilir ve etkin muhalefet için önemlidir. Yoksa zaman içinde dünyanın Filistinleşmesi durdurulamaz.

Diğer yandan Filistin için çözülemez bir paradoks söz konusu, Filistin'in gündemde olması bir anlamda şiddeti sıradanlaştırmakta ve bu sıradanlaştırma kamuoyuna Filistin'i daha çok unutturmaktadır. Çünkü kamuoyu sıradan olana reaksiyon vermemektedir. Yani artık konuşarak ve görerek bir unutma söz konusudur.

Peki İsrail'e Karşı Nasıl Daha Rasyonel Bir Politika İzlenebilir?

Çoğu zaman İsrail'e tepki göstermek adına kola döken, kahve zinciri boykotu yapan kişiler karşımıza çıkmaktadır. Bugün yöntemi farklı olsa da İsrail'e karşı boykot ve ambargo uygulanması talebi hemen hemen her kesimin üzerinde uzlaştığı bir konudur. Hatta bir süre önce bunun ülkenin resmî bir politikasına dönüştüğü de söylenebilir. Ancak bu politikanın ne kadar efektif olarak uygulandığını bilmiyoruz. Türkiye'nin Filistin ile dayanışmak adına yapabileceği tek şeyin boykot ve ambargo olduğu söylenemez. Buna karşılık, kamuoyu aylardır yalnızca boykot meselesi etrafında oyalanmaktadır. Askerî teçhizat amacıyla kullanılabilen malzemeler bir yana bırakıldığında, Türkiye'nin gıda malzemelerinin İsrail'e satışına ambargo koymasının herhalde kimseye bir yararı olmayacaktır. Sonuçta evrensel ahlaki ilkelere dayanarak bir ambargo yapılıyorsa İsrail'deki barışçıl insanların bundan olumsuz etkilenmesi bu ambargonun amacına ulaşmasını engeller. Ve İsrail'de Netanyahu yönetimine tepkili kitlelerin de Filistin aleyhine daha çok radikalleşmesine sebep verebilir.

İsrail'e Karşı Uygulanabilecek En Rasyonel Politika

Arap Baharı sonrası Ortadoğu ülkelerinin istikrarsızlaşması ile İsrail'in daha da güçlendiği söylenebilir. Özellikle İsrail'in komşuları olan Suriye ve Mısır'ın yaşadığı kaos ve siyasi istikrarsızlıklar ile İsrail için bölgede caydırıcı bir güç kalmamıştır. Diğer yandan Türkiye ve Suriye ilişkilerinin bozulması, Suriye'deki iç savaş ve ABD güçlerinin Suriye'nin belirli bölgelerinde yerleşmesi tarihsel olarak İsrail için caydırıcı bir ülke olan Suriye'yi zayıflatmıştır. Hatta Suriyeli sığınmacı meselesini de bu bağlamda düşünmek mümkündür. Suriye nüfusunun önemli bir bölümünün Türkiye'de olması Suriye'yi zayıflatan bir unsurdur. Suriye'nin nüfusunu geri kazanması ve istikrarlı bir ülke haline gelmesi İsrail'in kuzeyindeki bu ülkeyi yine caydırıcı bir ülke konumuna getirebilir.

Filistin için Türkiye-Suriye İlişkisinin Önemi

Bu bağlamda Türkiye'nin Suriye ile ilişkilerini geliştirmesi ve Türkiye'nin Suriye'nin istikrarına katkıda bulunacak hamleler yapması; diğer yandan Türkiye'nin Mısır ile güçlü ilişkiler kurması en başta Türkiye'yi Filistin konusunda yeniden önemli bir aktör haline getirebilir. Maalesef Türkiye'nin Mısır ve Suriye'yi Filistin konusunda aynı masa etrafında toplaması 15 yıl öncesi için oldukça kolayken bugün için oldukça zordur. Bu dinamik de aslında bize diplomasinin bir güç mücadelesi olduğu kadar bir ilişkiler kurabilme sanatı olduğunu göstermektedir. Yani eğer bir Büyük Ortadoğu Projesi varsa, bu projenin ilk ayağının ülkeler arasındaki ilişkileri bozmak ve koparmak olduğu söylenebilir. Bu bağlamda Türkiye'nin İsrail'e karşı uygulayabileceği en rasyonel politika, önce kendisinin bölge ülkeleri ile güçlü bir ilişki kurmak, ardından bölge ülkelerinin birbirleri ile ilişki kurmasını teşvik etmek olmalıdır.

Aslında halkın boykotundan öte, ülkeler arasında barış taleplerinin olması gerektiği söylenebilir. Sadece İsrail ve Filistin arasında bir barış değil, bölge devletleri arasında da barış talep edilmelidir. Ancak kahve zincirinde yaygara koparanlar halkı birbirine düşürdüğü için yıllardır halk olarak boykot dışında rasyonel bir seçeneği ve politikayı düşünemedik. Böylece kalbimiz Filistin halkının yanındayken aklımız beyhude çabalarda kaldı.

Muhammet Ali Yunus, "Filistin Nezdinde Dünya Bombalanıyor"

<https://www.fikirtepedi.com/siyaset/filistin-nezdinde-dunya-bombalaniyor/>

(Yayın Tarihi: 26 Haziran 2024).